

H. Hakan Yılmaz¹
Merkez Direktörü

DEĞERLENDİRME NOTU

**YAPISALLARI BİR KENARA BIRAKIRKEN MALİYE
POLİTİKASI TEDBİRLERİNİ YENİDEN ELE ALMAK**

Mayıs ayı sonunda, merkezi yönetim bütçe giderleri %37,4, faiz dışı giderler %34,8 seviyesinde artmıştır. Bütçe gelirlerinde ise toplam gelirler %33,9, vergi gelirleri %32,4 seviyesinde bir artış göstermiştir. Önceki aylara göre faiz dışı harcanmaların artış eğilimi devam ederken vergi gelirlerindeki tahsilat artışı kurumlar vergisinin öne çekilmesinden kaynaklı etkinin ortadan kalkmasıyla belirgin şekilde yavaşlamıştır.

Buna göre **bütçe açığı, bir önceki yıla göre %62,5 oranında artarken faiz dışı dengede ise iyileşme %10,9 seviyesinde kalmıştır.**

Mayısın son haftasının bayrama rastlaması nedeniyle başta KDV, konaklama vergisi, damga vergisi ve muhtasar beyannameler olmak üzere ödeme tarihlerinin haziran ayının ilk haftasına ertelenmesi nedeniyle dolaylı vergi tahsilatındaki artış %26,6'da kalmıştır. **Vergi beyannamelerinin ertelenmesinin mali boyutu yaklaşık 325-350 milyar TL seviyesinde olduğu tahmin edildiğinde bütçe açığı artışı %10'lar seviyesine inmekte.**

Mayıs sonu itibarıyla bütçe ödeneklerinin yaklaşık %40'ı kullanılmıştır. Geçen yıla göre 2,4 puan ödenek kullanımında artış görülmektedir. Gelirlerde ise bütçeye göre gerçekleşme oranı %38,6 seviyesinde çıkmıştır. Geçen yıl performansının 2 puan üzerindedir.

¹ <https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1510>

Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar, sonuçlar, öneriler ve görüşler tamamen yazar(lar)ına aittir. TEPAV'ın resmi görüşü değildir. © TEPAV, aksi belirtilmedikçe her hakkı saklıdır.

Tablo 1. Mayıs Sonu Bütçe Sonuçları

(milyon TL)	2025 Mayıs	2026 Mayıs	% Artış	% Dağ.		Bütçe %	
				2026	2025	2026	
Harcamalar	5.339.456	7.334.713	37,4	100,0	36,2	38,6	
1-Faiz Hariç Harcama	4.503.691	6.072.071	34,8	82,8	35,2	37,4	
2-Faiz Harcamaları	835.765	1.262.642	51,1	17,2	42,9	46,1	
Gelirler	4.689.154	6.277.714	33,9	100,0	36,6	38,6	
Vergi Gelirleri	4.006.528	5.304.078	32,4	84,5	36,0	38,3	
Dolaysız Vergiler	1.529.330	2.167.078	41,7	34,5	39,4	41,0	
Dolaylı Vergiler	2.477.198	3.137.000	26,6	50,0	34,1	36,7	
Diğer Gelirler	682.626	973.636	42,6	15,5	41,1	40,0	
Bütçe Dengesi	-650.302	-1.056.999	62,5		33,7	39,0	
Faiz Dışı Denge	185.463	205.643	10,9		960,4	0,0	
Bütçe Deng. (Düzeltilmiş)*	-650.302	-728.913	12,1				

* Haziran ayına ertelenen gelir tahsilatı tahmini eklenmiş

Bütçe hazırlanırken TÜFE yıl sonu hedefi yüzde 16, GSYH deflatörü %19,7 ve büyüme oranı %3,8 olarak alınmıştır. Program, 2026 yılında ekonominin yüzde 3,8 büyüyeceği ve enflasyonun ortalama yüzde 20'ler seviyesine gerileyeceği varsayımına dayanmaktadır. Ayrıca TL'nin reel olarak değer kazanmaya devam edeceği, ham petrol fiyatlarının düşeceği ve dipnotta yer alan tedbirlerle hedefe ulaşılacağı öngörülmüştür.²

2026 yılında bütçe açığı, GSYH'ye oran olarak %3,5 seviyesinde hedeflenmişti. Geline noktada, bütçe dengelerini etkileyen yurt içi ve küresel gelişmeler, enflasyon hedeflerinden sapılması, düşük büyüme, faiz oranlarındaki artış ve siyasi belirsizlikler, 2026 yılında daha ihtiyatlı, ön alıcı ve para politikasının hedefleriyle uyumlu bir maliye politikasını her zamankinden daha gerekli hale getirmektedir.

2026 yılında enflasyon ve enerji fiyatlarındaki artışın yol açtığı personel ve cari transferler kalemindeki muhtemel harcama genişlemesi ile eşel mobil ve konaklama vergisine ilişkin düzenlemelerden kaynaklanan vergi kaybı dikkate alındığında, **bütçe açığının GSYH'ye oranı yaklaşık 1,28 puan artarak %4,79'a yükselmesi beklenmektedir. Buna karşılık, vergi kaybının enflasyon etkisi ve vergi gelirlerindeki performans artışıyla karşılanması halinde bütçe açığının %4,34 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.**

² 2026 bütçesi GSYH'nin %1,2'si seviyesinde bir harcama tedbiri uygulanacağı varsayımıyla hazırlanmıştı. Bu çerçevede, bir önceki yıla kıyasla kamu yatırımlarının GSYH'ye oranının 0,4 puan azaltılması, KİT'lere ve sosyal güvenlik sistemine yapılan transferlerin ise alınacak tedbirler ve beklenen olumlu gelişmelerin etkisiyle toplamda 0,7 puan düşmesi öngörülmüştü (TEPAV, Şubat 2026 Bütçe Değerlendirme Raporu). Vergi tarafında ise dolaysız vergilerin gelir artışına katkısının yükselmesi, faiz, pay ve cezalardan elde edilen gelirlerdeki artışın da etkisiyle enflasyon üzerinde artacağı hedeflenmişti.

Tablo 2. Bütçe Açığı Hedefi ve İki Senaryoda Gerçekleşme Tahminleri (GSYH, %)

	Bütçe	Tahmin 1 *	Tahmin 2**
Bütçe Dengesi	-3,51	-4,79	-4,34
Faiz Dışı Denge	0,04	-1,03	-0,59
Harcama Genişlemesi		0,83	0,83
Faiz Dışı Harcamalar		0,62	0,62
Faiz Harcamaları		0,20	0,20
Vergi Azalışı		-0,45	

* Personel, mal ve hizmet ile SGK ve KİT kaynaklı cari transfer harcamalarındaki artış ile eşel mobil uygulaması ve konaklama vergi kaybı

** Vergi kaybı yok

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Bu tahminlere ilişkin varsayımlar harcama ve gelir bölümlerinde verilmektedir. Burada **özellikle haziran enflasyonu üzerinden personel ve cari transferlerdeki artışlar belirleyici olacaktır. Vergi gelirlerinde ise eşel mobilden kaynaklı ÖTV kaybı ile konaklama vergisindeki oranın düşmesinden kaynaklanan vergi kaybı dikkate alınmıştır.** Vergi barışından kaynaklı muhtemel vergi artışı ile ağırlıklı enflasyondan meydana gelen gelir performansındaki artışlar dengeleyici faktörler olarak değerlendirilmiştir. Yine **sermaye giderleri, sermaye transferleri ve borç vermedeki tedbirlerin bütçede programlandığı gibi uygulanacağı da varsayılmıştır.**

Bütçe Harcamaları

Bütçe harcamaları, faiz giderleri, personel giderleri ile fon ve mahalli idareler verilen payla ve kentsel dönüşüm için aktarılan transferlerdeki artışın etkisiyle mayıs sonunda %37,1 oranında artmıştır. Yine bu dönemde toplam içindeki payları düşük olmakla birlikte sermaye transferleri ile borç verme kalemlerinde dönemsel artışlar görülmüştür.

İlk beş ayda toplam bütçe ödeneklerinin %38,6'sı, faiz dış ödeneklerin ise %37,4'ü kullanılmıştır. Geçen yıla göre bütçe ödeneklerinin kullanımı 2,6 puan daha yüksek çıkmıştır.

Dönemsel nitelikleri olan cari transferler ile yatırım kalemleri, harcamalardaki reel artışı sınırlamıştır. Bu iki harcama kalemi ayıklanıp bakıldığında giderlerdeki artış %47,3 olmaktadır. Cari transferler kaleminde artış toplamda %29,2 olmakla birlikte efektif etkisi itibarıyla da **“Afet Riski Altındaki Alanların Dönüşüm Giderleri” (%1300), kamu bankalarına yapılan transferler (%107) ile yerel yönetimlere ve fonlara aktarılan transferler (%60)** bu dönemde belirgin şekilde artmıştır.

Tablo 3. Ana Kalemler Bazında Bütçe Harcamalarının Değişimi

(milyon TL)	2025 Mayıs	2026 Mayıs	% Artış	% Dağ.		Bütçe %	
				2025	Art. Katkı (%)	2025	2026
Harcamalar	5.339.456	7.334.713	37,4	100,0	100,0	36,2	38,6
1-Faiz Hariç Harcama	4.503.691	6.072.071	34,8	82,8	78,6	35,2	37,4
Personel Giderleri	1.470.201	2.104.090	43,1	28,7	31,8	42,3	42,9
Sos. Güv.Kur. Devlet Primi	179.001	267.333	49,3	3,6	4,4	41,2	44,6
Mal ve Hizmet Alımları	337.941	472.041	39,7	6,4	6,7	33,0	37,8
Cari Transferler	2.050.156	2.649.667	29,2	36,1	30,0	35,3	38,6
SGK'na Transferler	874.210	853.738	-2,3	16,4	-1,0	40,0	36,7
KİT'lere Transferler	218.994	252.656	15,4	4,1	1,7	30,3	34,5
Diğer Transferler	956.951	1.543.273	61,3	17,9	29,4	33,0	40,5
Sermaye Giderleri	348.743	353.203	1,3	4,8	0,2	31,6	26,9
Sermaye Transferleri	42.476	92.988	118,9	1,3	2,5	12,6	17,7
Borç Verme	75.174	132.749	76,6	1,8	2,9	24,6	33,4
2-Faiz Harcamaları	835.765	1.262.642	51,1	17,2	21,4	42,9	46,1

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Yıl sonu ve ortalama enflasyon hedeflerindeki sapmanın artarak devam etmesi, enflasyona endeksli harcamaları özellikle yılın ikinci yarısında yukarı çekecektir. **Haziran ayı enflasyonun %1,5 çıkması durumunda (mayıs %1,71), hem personel giderleri hem de cari transferler altında sosyal güvenlik kurumuna yapılan transferler programlanan bütçe ödeneklerine göre artacaktır.**

Faiz oranlarının düşmemesi ve dünyadaki gelişmeler ile devlet tahvili faiz oranlarındaki artış, 2026 ve özellikle 2027 yıllarında hazine faiz ödemelerinde belirgin artışa neden olacaktır.

Bu varsayımlara göre yaptığımız ilk tahminde, **kamu harcamalarında GSYH'ye oran olarak %1,31 yedek ödenek kullanıldığında %,83 seviyesinde bir harcama genişlemesi tahmin edilmektedir.** Haziran ayı enflasyon oranının daha düşük çıkması, faiz oranlarının düşmesi ile enerji maliyetlerinde yaşanacak hızlı düşme buradaki genişlemeyi yavaşlatacaktır.

Tablo 4. Bütçe Harcama Kalemlerinde Tahmini Artışlar

	İlave Artış (milyar TL)	GSYH, %
İlave Artış	1.015	1,31
Personel Giderleri	304	0,39
Mal ve Hiz. Gid.	61	0,08
SGK Transferleri	392	0,51
Finansman Dengesi (Emekli)	438	0,57
İşsizlik Sig. Devlet Katkısı	-46	-0,06
KİT Transferleri	100	0,13
Faiz Giderleri	158	0,20
Yedek Ödenek	375	0,49
Net Etki (Yedek Öd. Düzeltilmiş)	640	0,83

Kaynak: Kendi hesaplamamız

Mayıs sonu itibarıyla **faiz ödemelerinin toplam gelirlere oranı %20,1'e, toplam vergilere oranı ise 6,4 puan artarak %23,8'e yükselmiştir.** Bu rasyolar, 2010 yılından sonraki en yüksek oranlardır. Programın ilk uygulama yılı olan 2023 yılından itibaren bu oranlar belirgin şekilde artmakta, bu da finansman maliyetlerini yukarı çekmektedir.

Tablo 5. Faiz Ödemelerinin Gelişimi (2024-2026, Mayıs Sonu)

	2023 May	2024 May	2025 May	2026 May
Top.Faiz Öd./Toplam Gelirler	14,75	14,66	17,82	20,11
Top. Faiz Öd./Top. Vergi Gel.	17,35	17,40	20,86	23,81
Top. Faiz Öd. /Toplam Giderler	12,68	12,80	15,65	17,21

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Dolayısıyla toplanan her dört liralık verginin yaklaşık 1 TL'si faiz ödemesine gitmektedir. Bu ise borçlanma açısından faizlerin düşmediği bir ortamda piyasa riskini artırırken mali alanı da gittikçe daraltmaktadır. Program Merkez Bankası faiz ödemeleri ile birlikte düşünüldüğünde bir anlamda kamunun finansal piyasalarda istikrar arayışı içinde faiz ödemelerine odaklandığı görüntüsünü vermektedir.

Bu artan mali baskı, yoksullukla mücadeleye yönelik sosyal koruma harcamalarının dönemsel olarak düşmesine neden olmaktadır. Son dört yılda yoksullukla mücadeleye yönelik sosyal yardım harcamalarının bütçe içindeki payının en düşük olduğu yıl %2,6 ile 2026'dır. Mayıs sonunda yoksullukla mücadele bütçesindeki artış %28'ler seviyesinde kalmıştır. Mayıs sonu itibarıyla yoksullukla mücadele için harcanan bütçe kaynağı 4,2 milyar ABD doları seviyesinde; altın üzerinden yapılan borçlanma için ödenen değerlendirme ve faiz tutarı ise yaklaşık 11,3 milyar ABD dolarıdır. Sonuç olarak **faizlerin düşmemesinin önemli bir alternatif maliyeti sosyal koruma harcamaları üzerinde görülmektedir.**

Tablo 6. Sosyal Koruma Bütçesi Ödenek Kullanımı, Nisan Sonu (2023-2026)

	(milyar TL)				Bütçe Gerçekleşmesine Or., %			
	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Toplam Bütçe Giderleri	1.875,7	3.712,1	5.339,5	7.334,7				
Sosyal Koruma ve Yoksullukla Mücadele	110,7	173,3	247,2	338,1	5,90	4,67	4,63	4,61
Yoksullukla Mücadele ve Sos. Yard.	75,5	99,3	148,1	190,5	4,03	2,67	2,77	2,60
Çocukların Kor. ve Geliş. Sağlanması	5,4	10,4	14,7	23,7	0,29	0,28	0,28	0,32
Engellilerin Top. Hayata Kat. ve Özel Eğitim	26,8	55,8	76,5	104,7	1,43	1,50	1,43	1,43
Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi	1,4	3,4	1,4	12,0	0,07	0,09	0,03	0,16
Şehit Yakını ve Gaziler	1,6	4,6	6,5	7,2	0,09	0,12	0,12	0,10

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Kutu 1

BOTAŞ'ın Borçları ile Alacaklarının Bütçeyle İlişkilendirilmeksizin Mahsubuna Devam*

2024 Temmuz ayında yasalaşan 7521 sayılı torba yasanın 5'inci maddesi ile BOTAŞ'ın vadesi geldiği halde ödenmemiş olan her türlü vergi, fon ve paylar, idari para cezaları ile bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizi borçları, BOTAŞ'ın Hazine'den görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık, merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin mahsup suretiyle terkin edilmişti. Benzer bir düzenleme 2026 Mayıs ayında 7577 sayılı yasanın 10'uncu maddesi ile yapılmıştır.

Kanun gerekçelerinde özet olarak, maliyetlerde dışsal ve dönemsel nedenlerden kaynaklı yaşanan artışların doğal gaz fiyatlarına kısmen yansıtıldığı, vatandaşa yansıtılmayan kısmın Hazine tarafından üstlenildiği, dolayısıyla BOTAŞ tarafından süreçte görev zararı niteliğinde olan maliyet farkının kurumun nakit yönetimini ve finansal sürdürülebilirliğini zora soktuğu ifade edilmektedir. Bu gerekçeyle getirilen düzenleme ile BOTAŞ'ın kamuya olan borçlarının Hazine'den görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilmesi öngörülmektedir.

Mahsup uygulaması, bütçenin temel ilkelerinden olan genellik ilkesinin gayrisafilik prensibine aykırılık taşımaktadır. Bu ilkeye aykırı hareket edilmesi suretiyle gelirin arkasına giderin veya giderin arkasına gelirin gizlenmesi suretiyle bütçe gelir ve harcamaları daha düşük seviyede gösterilmektedir. Bu şekilde cari transferler altında görev zararları olarak bütçede gösterilmesi gereken tutarın bütçede gösterilmeyerek mahsup suretiyle terkin edilmesi, aslında terkin edilen tutar kadar harcamaların gizlenmesi anlamına gelmektedir.

Meclis plan bütçe komisyonu tutanaklarından (10.7.2024) 2024 ve önceki yıllara ait BOTAŞ'ın Hazineden 230 milyar TL seviyesinde alacağı olduğu, BOTAŞ'ın ise kamu kurumlarına başta vergi olmak üzere yaklaşık 181 milyar TL (GSYH'ye oran olarak yüzde 0,6) borcu olduğu anlaşılmaktadır. 2026 yılında yapılan düzenlemeyle ise şubat sonu itibarıyla biriken 310 milyar TL (GSYH'ye oran olarak yüzde 0,4) BOTAŞ alacağı kapsamında aynı tutarda KDV borcu için mahsup yolu ile terkin işleminin gerçekleşmesi öngörülmektedir. 2026 yılında ise terkinine konu olacak tutar 165 milyar TL KDV anapara şeklinde hesaplanmaktadır.

Bu düzenlemeler, 2025 yılında 181 milyar TL, 2026 yılında 310 milyar TL olmak üzere Hazinenin görev zararından kaynaklı borcunun 2024 ve 2025 yılı bütçe hesaplarında gösterilmediğini de aslında bize anlatmaktadır. Diğer yandan bu kadar alacak da Hazine tarafından ilgili yıl bütçe hesaplarında gösterilmemiş, bir anlamda kamunun borcu eksik raporlanmıştır.

Burada tartışması gereken bir diğer konu da, görev zararı karşılığı alacaklarını Hazineden alamayan BOTAŞ'ın biriken vergi borçlarından tahakkuk eden vergi ceza ve faizleridir. Bu da çıkarılan düzenlemeyle mahsup edilen tutarların ceza tutarı kadar artması anlamına gelmektedir.

İzleyen tabloda, son 5 yıl boyunca bütçeden BOTAŞ'a yapılan transferler gösterilmektedir. 2022 yılında sermaye transferi, 2023-2026 yıllarında ise cari transfer altında görev zararları aktarması olmuştur. 2025 yılında BOTAŞ'ın 181 milyar TL, 2026 yılında ise 310 milyar TL seviyesinde bir görev zararı mahsuplaşması yapıldığı görülmektedir. 2026'nın kalan döneminde ise bu tutar, uygulama aynı şekilde devam ederse, yeniden 100 milyar TL seviyesine çıkacaktır.

BOTAŞ'a Aktarılan Bütçe Kaynakları ve Görev Zararları Mahsubu

(milyar TL)	2022	2023	2024	2025	2026 T
BOTAŞ'a Aktarılan Toplam	126,4	74,0	66,0	155,0	165,0
Cari Tr. Görev Giderleri (05)	5,0	74,0	66,0	155,0	165,0
Borç Verme (08)	121,4				
Görev Zararları Mahsubu				181,0	310,0

@hakkihakanylmz

* Bu konu ilk olarak 2025 yılında yayımlanan "2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi Ekonomik Program Çerçevesinde Mali Uyuma Ne Kadar Destek Verebilir" Bütçe Değerlendirme Raporunda Ele Alınmıştır (Yılmaz, TEPAV, 2025)

Bütçe Gelirleri

Merkez Yönetim Bütçe gelirleri mayıs sonunda geçen yılın aynı dönemine göre kurumlar vergisi etkisinin düzelmesiyle %33,9 seviyesinde artmıştır. Vergi gelirleri %32,4 seviyesinde artarken vergi dışı gelirlerdeki artış %42 olmuştur.

Vergi gelirlerinde önceki aylarda %50'lerin üzerinde olan artış oranının %32'lere inmesinin üç temel nedeni vardır; birincisi kurumlar vergisinde öne alına geçici verginin dönemsel etkisinin ortadan kalkması, ikincisi vergi gelirlerindeki artışın büyüme, enflasyon, bütçe ve performans etkisiyle yavaşlaması ve son olarak mayısın son haftasının bayrama rastlaması nedeniyle KDV, konaklama vergisi, damga vergisi ve muhtasar beyannamelerin ödeme tarihlerinin Haziran ayının ilk haftasına ertelenmesidir. **Vergi beyannamelerinin ertelenmesinin mali boyutunu yaklaşık 325-350 milyar TL seviyesinde olduğu tahmin ettiğimizde vergi gelirindeki artışı tahmini olarak %40,5 hesaplamaktayız.**

Tablo 7. Ana Kalemler Bazında Bütçe Gelirlerinin Gelişimi

(milyon TL)	2025 Mayıs	2026 Mayıs	% Artış	% Dağ.		Bütçe %	
				2025	Artışa Katkı (%)	2024	2025
Gelirler	4.689.154	6.277.714	33,9	100,0	100,0	36,6	38,6
1-Genel Bütçe Gelirleri	4.547.701	6.103.423	34,2	97,2	97,9	36,0	38,1
Vergi Gelirleri	4.006.528	5.304.078	32,4	84,5	81,7	36,0	38,3
Dolaysız Vergiler	1.529.330	2.167.078	41,7	34,5	40,1	39,4	41,0
Dolaylı Vergiler	2.477.198	3.137.000	26,6	50,0	41,5	34,1	36,7
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	115.770	189.205	63,4	3,0	4,6	70,1	62,8
Alınan Bağ. ve Yard. ile Özel Gel.	67.496	28.784	-57,4	0,5	-2,4	112,5	27,9
Faizler, Paylar ve Cezalar	334.765	539.886	61,3	8,6	12,9	27,7	33,9
Sermaye Gelirleri	20.367	40.574	99,2	0,6	1,3	49,3	20,0
Alacaklardan Tahsilat	2.776	895	-67,8	0,0	-0,1	16,1	46,9
2-Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gel.	107.288	129.864	21,0	2,1	1,4	103,3	89,5
3-Düzen. ve Denet. Kurum. Gel.	34.164	44.428	30,0	0,7	0,6	51,1	52,8

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Vergi dışı gelirlerdeki, KİT'lerden aktarılan Hazine paylarının yıl sonu hedefini aşmasıyla birlikte, Hazinesinin mevduatı üzerinden elde ettiği faiz gelirleri ve primli borçlanma senedi gelirlerinden kaynaklanmaktadır.

2026 yılında Hazinesinin faiz gelirlerindeki artış, geçen yılın aynı dönemine göre 173 milyar TL ile (GSYH'nin bide 2,2'si seviyesinde) %183 gibi bir oranda artmıştır. Faiz gelirlerinin toplam gelire artışına katkısı hiçbir dönemde olmadığı şekilde artarak %7'ye çıkmıştır.

Tablo 8. Faiz Gelirlerinin Gelişimi (2005-26, Mayıs Sonu)

	2025 M	2026 M	% Değişim
Faiz Gelirleri (milyon TL)	61.164	173.060	182,9
Bütçe Gelirlerine Oranı, %	1,3	2,8	111,3
Faiz Giderlerine Oranı, %	7,3	13,7	87,3

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Faiz gelirlerinin faiz giderlerine oranı %13,7 ile dönemin en yüksek seviyesine sıçramıştır. Başka bir ifadeyle Hazine ödediği faizin yaklaşık %14'üne karşılık gelen bir faiz gelirini bu dönemde ağırlıklı olarak merkez bankasında elde etmektedir.

Tablo 8. Vergi Gelirlerinin Gelişimi

(milyar TL)	2025 Mayıs	2026 Mayıs	% Değişim	% Dağ. 2026	Artışa Katkı, %
I-Vergi Gelirleri	4.006,5	5.304,1	32,4	100,0	100,0
1. Gelir ve Kazanç Üz. Alınan Ver.	1.474,5	2.096,5	42,2	39,5	47,9
a) Gelir Vergisi	950,2	1.283,2	35,1	24,2	25,7
Gelir Vergisi Tevkifatı	868,3	1.137,5	31,0	21,4	20,7
b) Kurumlar Vergisi	524,3	813,3	55,1	15,3	22,3
Kurumlar Geçici Ver.	257,0	774,7	201,5	14,6	39,9
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Ver.	54,8	70,6	28,7	1,3	1,2
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	51,0	64,8	27,0	1,2	1,1
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Ver.	1.512,0	1.841,8	21,8	34,7	25,4
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	567,8	720,3	26,9	13,6	11,8
b) Özel Tüketim Vergisi	679,0	750,8	10,6	14,2	5,5
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	182,6	141,3	-22,6	2,7	-3,2
Motorlu Taşıtlar (II)	254,4	282,5	11,1	5,3	2,2
Alkollü İçkiler (III-a)	44,6	57,6	29,1	1,1	1,0
Tütün Mamülleri (III-b)	147,9	204,0	37,9	3,8	4,3
Kolalı Gazozlar (III-c)	6,5	7,4	14,0	0,1	0,1
Dayanıklı Tük. ve Diğer Mallar (IV)	42,9	57,9	34,9	1,1	1,2
c) Banka ve Sigorta Muam. Vergisi	212,8	299,7	40,9	5,7	6,7
d) Şans Oyunları Vergisi	21,9	32,8	49,8	0,6	0,8
e) Özel İletişim Vergisi	17,1	23,5	37,3	0,4	0,5
f) Dijital Hizmet Vergisi	11,1	12,3	10,3	0,2	0,1
g) Konaklama Vergisi	2,3	2,3	0,2	0,0	0,0
4. Uluslararası Tic. ve Muam. Al. Ver.	757,1	962,3	27,1	18,1	15,8
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	633,9	813,6	28,4	15,3	13,9
5. Damga Vergisi	86,7	123,0	41,8	2,3	2,8
6. Harçlar	121,4	209,9	73,0	4,0	6,8
Toplam Vergi (Düzeltilmiş)	4.006,5	5.629,8	40,5		

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Nisan sonu itibarıyla vergi performansında öne çıkan gelişmeler:

- **Vergi gelirlerindeki artış oranı özellikle dolaylı vergiler nedeniyle her ay düşmektedir.** Düşmenin devam etmesi, toplam talep ve büyümedeki daralma yanında kayıt dışılığın da bir göstergesi olarak görülebilir.
- Son düzenlemeyle getirilen **varlık barışı, izleyen dönemde yeni bir vergi affı beklentisi** yaratabileceğinden, **vergi gelirlerinin tahsilatında yavaşlama riskini de beraberinde getirmektedir.**
- **Dolaylı vergilerde enflasyona rağmen ÖTV'den kaynaklanan bir reel düşüş görülmektedir.** Eşel mobil sisteminin uygulanması buradaki düşüşü daha da hızlandırmıştır. ÖTV tahsilatındaki artış nisan sonu itibarıyla %10,6'ya düşmüştür.
- Dolaysız vergilerde ise artış oranı %41,7 seviyesindedir. Ertelenen vergiler dahil edildiğinde bu oran tahmini olarak %50'yi biraz aşmaktadır. Eğilim olarak artış oranı azalmaktadır.

- Gelir vergisinde ilk beş ayda tahsilatın yüzde 89'u tevkifat yoluyla gerçekleştirilmiştir. Tevkifat gelirleri içinde ücretlilerden yapılan kesintiler ağırlığını korurken, 2025 yılından itibaren menkul kıymet gelirlerine uygulanan stopaj oranlarındaki artış nedeniyle faiz gelirlerinin payı da yükselmektedir.
- **Vergi tahsilatına önemli destek, gelir vergisi tevkifatından gelmektedir.** 2025 yılındaki dağılıma göre tahsilatın yaklaşık %55'i ücretler üzerinden, %29'u ise menkul kıymetlerden gelmektedir.
- Kurumlar vergisinde artış oranı %55,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- İthalde alınan vergiler, ithalattaki artışın da etkisiyle enflasyona yakın bir seyir izleyerek yüzde 30 civarında artmaktadır. Burada da düşüş eğilimi söz konusudur.
- Yapılan düzenlemelerle damga vergisi ve harç oranlarındaki artış, bütçe performansına da yansımış ve bu dönemde harçlar %73 oranında artış göstermiştir.
- Servet vergisi niteliğinde olan vergilerde ise bu dönemdeki artış %28,7 ile sınırlı kalmıştır.

Sonuç olarak, enflasyon vergiye iyi gelmekle birlikte büyümedeki yavaşlama, vergi affı beklentisi, karlılıkların azalması ve kayıt dışına yönelme vergi artışlarında beklenen nominal etkiyi azaltmaktadır.

2026 yılının ilk beş ayında vergi mevzuatında yapılan düzenlemelerin bütçe üzerindeki mali etkisi dikkate alındığında, gelir kaybının yaklaşık 343 milyar TL seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir. Bu tahminde varlık barışı ile özellikle 7582 sayılı kanun ile getirilen bazı düzenlemelerin etkisi³, izleyen tabloda yer aldığı şekilde hesaplanmamıştır. Vergi barışı dışındaki düzenlemelerin esas mali etkisi 2027 ve izleyen yıllarda görülecektir.

Vergi barışı ile enflasyon ve büyüme başta olmak üzere gelir performansını etkileyen unsurlar sonucunda elde edilecek ilave gelirler hem gelir kaybının hem de harcama artışının ne ölçüde karşılanacağını göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 9. Vergi Düzenlemelerinin Mali Etkisi

	2026	Mali Etki Değerlendirmesi
1 ÖTV Eşel Mobil Uygulaması	338	Gelir Kaybı, 2026 yılı
2 Konaklama Vergisi	6,4	Gelir Kaybı
3 Varlık Barışı	+	İlave Gelir, 2026 yılına
4 7582 sayılı yasa ile bazı ücretlere getirilen istisnalar	-	Gelir Kaybı, 2026 ve izleyen yıllar
5 Gelir ve kurumlar vergisi oranlarında indirimler	-	Gelir Kaybı, 2026 ve izleyen yıllar
6 Diğer vergisel düzenlemeler (istisna kapsamlarının genişletilmesi, uzatılması, gibi)	-	Gelir Kaybı, 2027 ve izleyen yıllar
Hesaplanan Etki (milyar TL)	345	
Hesaplanan Etki (GSYH, %)	0,45	

Kaynak: HMB verilerinden kendi hesaplamamız

Özellikle son iki ayda, parlamentoya sunulan torba kanun teklifleri ve Cumhurbaşkanlığı kararlarıyla çeşitli vergi düzenlemeleri hayata geçirilmiştir. Körfez ülkelerinde yaşanan istikrarsızlıktan etkilenen firmaların Türkiye'ye çekilmesi, üretim yapan şirketler için kurumlar

³ Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından meclis plan ve bütçe komisyonuna sunulan etki analizi raporunda bir madde hariç herhangi bir mali tahmin ve hesaplama yapılmamıştır. Hesaplama tek bir madde olan 8. maddede ihracatçılara yönelik kurumlar vergi oranının düşürülmesiydi Bu madde de komisyonda kapsamlı değişikliğe uğradığı için o tahminde geçerliliğini yitirmiştir.

vergisi oranlarının farklılaştırılarak düşürülmesi ve nitelikli hizmet merkezlerine yönelik teşviklerin geliştirilmesi, son düzenlemenin temel motivasyonunu oluşturmuştur.

Yapısal bir çerçeveye dayanmadan hazırlandığı izlenimini veren vergi düzenlemelerinin, ekonomi ve siyasette kural bazlı işleyişe yönelik güven kaybı nedeniyle sınırlı etki yaratacağı değerlendirilmektedir. Üretim yapan firmalara getirilen destekler ise kısa dönemde firmaların maliyet yapılarını iyileştirecek teşviklerle güçlendirilmemesi durumunda (maliyet yönlü destekler, KDV iadelerinin hızlanması gibi) sonuç verecek nitelikte görülmemektedir.

Yapısal yaklaşım eksikliğinin yanı sıra, **getirilen düzenlemelerin vergi barışı yoluyla örtük bir vergi affı niteliği taşıması ve özellikle yurt dışından gelecek firma ve kişilere sağlanan güçlü teşviklerin yerli firma ve kişiler açısından rekabeti olumsuz etkileyecek sonuçlar doğurması nedeniyle, söz konusu düzenlemelerin önümüzdeki dönemde birçok değişikliğe uğraması muhtemel görünmektedir.**

Kutu 1: 7582 sayılı Kanunla Getirilen Vergisel Düzenlemeler

ABD, İsrail ve İran arasında yaşanan savaşın ardından, özellikle finansal ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren, çatışma bölgesi dışında kalmak isteyen firmaların Türkiye'ye çekilmesini amaçlayan "Türkiye Yüzyılı Yatırım İçin Güçlü Merkez Programı" kapsamında parlamentodan geçen 7582 sayılı Torba Kanun ile vergi alanında yapılan düzenlemeleri dört ana başlık altında ele alabiliriz.

I. Varlık Barışı (2008'de başlayan süreçte 8. düzenleme)

a. Sekizinci varlık barışı düzenlemesiyle, yurt dışında veya yurt içinde olup kayıtlarda yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının 31/7/2027 tarihine kadar Türkiye'ye getirilmesi suretiyle, bildirilen varlığın vadeli hesaplarda, Devlet iç borçlanma senetleri ile kira sertifikalarında veya girişim sermayesi fonlarında bulundurulacağı süreye bağlı olarak belirlenen oranda (% 0-5) vergilendirilmesi (yurt dışı yanında beklenenin aksine yurt içinde kapsayan bu düzenleme ile kayıt dışı faaliyetler bir anlamda bir matrah artırımı suretiyle örtülü bir af getirilmiş olmaktadır).

II. Vergi Alacağı

a. Vergi alacağının (mükellef açısından vergi borcunun) tecilinde; azami taksitlendirme süresinin 36 aydan 72 aya çıkarılması ve tecil teminat tutarının 250 bin Türk lirasından 1 milyon Türk lirasına çıkartılması.

III. Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'na İlişkin (Nitelikli hizmet merkezi kurulması)

a. En az üç farklı ülkede aktif olarak faaliyet gösteren, ilişkili şirket veya şirketler topluluğuna yönelik finansal danışmanlık, stratejik yönetim danışmanlığı, risk yönetimi, fonlama ve borçlanma işlemleri, yatırım ve sermaye yapısı planlaması gibi hizmetleri sunmak üzere kurulan ve yıllık hasılatlarının en az %80'ini yurt dışındaki ilişkili şirketlerden veya şirketler topluluğundan elde eden sermaye şirketlerinin nitelikli hizmet merkezi olarak kabul edilmesi.

IV. Gelir ve Kurum Kazançları

a. Üretim ve ihracatın teşvik edilmesi amacıyla %25 olan genel kurumlar vergisi oranının; sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle işgal eden kurumlar ile zirai üretim faaliyetiyle işgal eden kurumların, münhasıran bu üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları için %12,5 olarak uygulanması. Teklifte sadece ihracatçı firmalar kapsanırken komisyonda yapılan değişiklikler kapsam bütün üreticiler ile üretim yapan zirai firmalar dahil edilmesi.

b. Türkiye'ye yerleşmiş sayılan gerçek kişilerden, Türkiye dışında elde ettikleri kazanç ve iratlarının 20 yıl süreyle gelir vergisinden istisna tutulmasına, ayrıca bu istisnadan yararlananlardan istisna için öngörülen süre dâhilinde gerçekleşen veraset yoluyla mal intikalinde vergi oranının %1 olarak uygulanması.

c. İFM'de katılımcı belgesi alarak faaliyette bulunan kurumların transit ticarettten elde ettikleri kazançlarına uygulanan indirim oranının %50'den %100'e çıkarılmasına, İFM dışında faaliyette bulunan kurumlara da ise %95 oranında kazanç indirimi imkânı tanınmasına,

d. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen kriterleri haiz teknogirişim şirketlerinde çalışan personele işverenler tarafından bedelsiz veya indirimli olarak verilen pay senetlerine ilişkin gelir

vergisi istisnasında üst sınırın belli sürelerde elde tutmaya göre farklılaştırılarak artırılması ve elde tutma süresinin kısaltılması.

e. Nitelikli hizmet merkezlerinde istihdam edilen nitelikli hizmet personelinin ücretlerine ilişkin gelir vergisi istisna seviyelerinin yükseltilmesi (İFM faaliyet gösterecek nitelikli hizmet merkezleri açısından daha yüksek uygulanması)

f. Nitelikli hizmet merkezi olarak faaliyette bulunan kurumların münhasıran bu faaliyetleri kapsamında yurt dışından elde ettikleri kazançlarına; İFM'de katılımcı olmaları durumunda %100, İFM dışında faaliyette bulunmaları durumunda ise %95 oranında kurumlar vergisi kazanç indirimi sağlanması.

g. İFM'de katılımcı belgesi alarak finansal faaliyette bulunan kuruluşların kazançları için %100 olarak uygulanan kurumlar vergisi indiriminin uygulama süresinin 2031 yılından 2047 yılına kadar uzatılmasına ve bu kuruluşlara kuruluş ve izinleri için finansal faaliyet harçları yönünden 5 yıl olan muafiyet süresinin 20 yıla çıkarılmasına.